

دیارد هـنر، کوات پرسیار ک ئو نیی ک "ل چیدو" ئیش کی هونری دروست بکر، بکو ئوو یی ک "ل چیدا"، واتا ل چ مـدیـمـکـدا، ئو ناوـرـکـ دـدرـتـو.

بـگـومان ئو فـرم ک ل هونـردا هـشـامی دـخـاتـو نـک ناوـرـک. بـ تـوانینی فریدریش شیلر نابـت ل کار کی هونـری جواندا ناوـرـک هیچ رـک، ل دـبـت فـرم هـموو رـک بـگـت. ئاخر، وـک شیلر دـبـت، تـنیا بـی فـرم و کار دـکـرت سـر سـرجـمـتی مـرـف، بـ پـچـوانـو ناوـرـک تـنیا کاریگر ی لـسـر تاکـ هـزی مـرـف دـنـت. ناوـرـک، جا چـند مـزن و هـمـلایـنی بـت، هـردـم بـ شوـی کی سنووردار کار دـکـرت سـر هـش، لـ مـرـف تـنیا لـ فـرم دـتـوانـت چاوـوانی گـیـشتن بـ ئازادی استـقـینـی ئـستـتیکی بکات.

هونـر پـش هـموو شـتـک ل خـزمـتی هونـرمـندای، ئاخر ئو هونـرمـند ک بـ خـدـر بـینی ئا فرـنـران بـ ئازادی دـگـات: ئو لـ ئا فراندندا شوـن مـمـکـکی ناخـکی دـکـوت، ئـم مـمـکـ بـ موئنات کاری تـکـراو، پاشان ئو بـ کار هونـرییـکی ساتارد بـت و بـ باـترین فـرمی ئازادی دـگـات. بـدووی ئـمـدا، وـک ساتاربوونی لاوـکی، ناساندنی (ئیئترافی) کار کی لـ لایـن کـسانی دیـو واتا وـردـگـرت، ئویش بـو ک ئوان چاو هونـر کی دـکـن، یان سـرمـی خـیانی بـ دـرد بـن، یان دـیکـن. بـگـومان لـ بـر ئو هونـر توانای وونکردن و هـی و پـی دـکـرت قوـتـرین پرسـ موئناتا وییـکانی مـرـف دـر بـت، ئو وا هونـر لـ خـزمـتی کـمـگـشـدا ی. هونـر دـتـوانـت مـرـف پـبـگـیـنـت، دـتـوانـت لای وـرـگر (رـسـپـیـنـت) هـوـستی خـنـی بـدار بکات و.

کار هونـرییـکان بـگوـری هـز و بـرد وامی کاریگر یی ئـستـتیکییـکان دـنـر، واتا چـنـتی نـم یان بـرزیان پـدـرت، ئو جوانی و سـنـتی و یـکـجـار کـتی ک دیاریکی ری تـمـنی هونـر کان، بـ پـچـوانـو ناوـرـکـلی کـراو و بـپـا یـکـو دـنـراو، کار ک ک بـگـومان ئاـماژ بـ خواستی خـد بـین دـدات، لـ تـپـدا هاوکات نـبوونی توانای فـرمانـدن، کوات نا هونـرمـند، دـرد کـوت، یان با ئـم بـ زمانی ئـیـستـتـلیس دـر بـن: ئو کار نـشان ی بـ لاوازی زـین، لـرـشـدا کـسی با بـت خـر و جـار "تـگـی گـشتـی"، واتا تـگـی فـرمی نیی. لـم وانگـی و کـس هـو دـدات هـستی هـزاو بـ پـبـگـیـشتنی زـینی بکات بـ هونـر، لـ ئو ک ئو دـخـاتـو، هونـر نیی، چونک

فرماندن هه‌میش له‌نوو په‌که‌وو کارابوونی زه‌ین و هه‌ستدا ټووددات.

ئه‌مه‌ به‌م شه‌وو په‌ له‌ حا ته‌ کار یگه‌ری هون‌ردا ده‌که‌ویند به‌ردم پرسپاری نرخاندنی هون‌ر، واته‌ له‌ردا لای وهرگری هون‌رین. له‌ زه‌حمه‌ته‌ بتوانین له‌م په‌یو‌ندی‌دا به‌ په‌وهرکی ئه‌به‌کتیفی بگه‌ین. هون‌ر، جا شه‌ووسازی، موزیک، هه‌نراوه‌ یان شان به‌ت، به‌ هه‌ندکه‌ که‌س جوانه‌ گهر وو له‌ هه‌ست بکات، به‌ هه‌ندکه‌ دی جوانه‌ گهر وو له‌ زه‌ین بکات. ئاشکرایه‌ مرغه‌که‌ ساد هه‌چ له‌ هون‌ری ئه‌بستراکت حای نابته‌. جگه‌ له‌مه‌ که‌سانی هه‌شئاووه‌ و هه‌ستم‌ند هه‌ن و هون‌رکه‌ به‌ جوان دادنه‌ن که‌ هاوکات وو له‌ زه‌ین و هه‌ست ده‌کات. گوته‌ ده‌به‌ته‌: ئه‌وو که‌ جوانه‌، گهرکه‌ شارزه‌ بینه‌خنده‌ت، له‌ ئه‌وو که‌ ازه‌نراوه‌ته‌وو، ته‌نیا به‌ ئاپوره‌ ده‌ئاخفه‌ت.

له‌ پرسپاری زه‌رت‌ر له‌ به‌رده‌مماندا زه‌ین ده‌بنده‌وو: ئایا لاسا بیکردنه‌وه‌ی هون‌ری گهلانی دی هون‌ره‌؟ ئاخه‌ ئاشکرایه‌ که‌ لاسایی له‌ مه‌که‌ سپه‌نتانی مرغه‌وه‌ هه‌نده‌قو‌اووه‌، به‌ه‌کو په‌شموونه‌یه‌کی هه‌یه‌ و که‌سی لاسایکه‌ره‌وو، به‌ نموونه‌ گهرانیبه‌ته‌، له‌ جیهانه‌که‌ی خه‌یدا که‌پیی ده‌کات.

جگه‌ له‌مه‌ له‌ سه‌رده‌مه‌ دا‌زاوه‌کاندا ده‌که‌ویند به‌ردم پرسپاری چه‌ن‌ته‌یی هون‌ر. ئایا هون‌ر له‌م جهره‌ سه‌رده‌مان‌دا په‌ی ده‌کرت به‌ختیاری یان هه‌ستی شادی دا‌به‌ته‌ته‌؟ له‌ بنده‌ته‌دا هه‌نینه‌وه‌ی هه‌ستی شادی له‌م سه‌رده‌مان‌دا نه‌شان‌ی نا‌استگه‌یه‌، هه‌ر به‌یه‌ به‌هه‌ی نا‌استگه‌یه‌وه‌ ده‌به‌ت به‌ کچه‌، به‌ ته‌نانه‌ت فه‌لکه‌ر (به‌ نموونه‌ شای) ده‌به‌ت به‌ دیارده‌یه‌کی ناجوان، چونکه‌ ئه‌وو که‌سه‌ که‌ له‌نه‌ویدا ده‌ست ده‌گرت، له‌ ناخ‌وو نام‌یه‌ به‌ یتمه‌ که‌کیه‌کانی هه‌ر شاییه‌ک، به‌یه‌ خوازیارانی فه‌لکه‌ر وکه‌ که‌سانی ساد و چه‌ژشه‌واو هانا به‌ سادترین جهری شای ده‌بن که‌ “شایی چه‌پی” یه‌. په‌ده‌چه‌ته‌ له‌ سه‌رده‌مه‌ دا‌زاوه‌کاندا ته‌نیا ټشان‌وو گوزراشت له‌ ده‌خی مرغه‌ و به‌یش‌بوونی به‌ها که‌مه‌ایه‌تیه‌کان بکات. به‌م شه‌وو په‌ هون‌ر له‌ سه‌رده‌مه‌ دا‌زاوه‌کاندا ده‌که‌وته‌ به‌ردم ئه‌رکی ئه‌زه‌، ته‌نانه‌ت خه‌یشی ئه‌زه‌ ده‌به‌ت.

به‌ دیدی ئاده‌رنه‌ نابته‌ به‌ هه‌چ شه‌وو‌یه‌ک ټه‌ به‌درته‌ که‌ هون‌ره‌ که‌مه‌ایه‌تیانه‌ به‌کاربه‌نه‌رت و نام‌ به‌کرت، به‌ په‌چه‌وان‌وو هون‌ره‌ ده‌به‌ت ده‌که‌که‌ به‌ته‌ له‌ چاوی جیهانه‌که‌دا که‌ په‌چه‌ به‌ ووی خه‌یدا هه‌ده‌واسه‌ت. له‌ بنده‌ته‌دا ئه‌م په‌چه‌یه‌ی دا‌که‌وتی که‌مه‌ایه‌تیه‌ که‌ هون‌رم‌ند به‌ری ده‌که‌وته‌، ئه‌وجا له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی نا‌توانته‌ هه‌چ ئیجرایه‌ک به‌رانبه‌ری بنو‌نده‌ت، ئیدی تووشی موئانات ده‌به‌ت. هون‌ره‌

وېک شتېکي زيادې، وېک ئوتې نوم پېويستې هېوېستې دژبېري خې
بېرانېر کېمېگې بېارېزېت، چونکې تېنېا بېم شېوېيې بېي دېلوېت
پېيوېنديې يالېکان بخاتې ژېر پړسيارېوې.

Adorno, Theodor W.: Gesammelte Schriften. Band 7: Ästhetische
Theorie. 6. Auflage. Frankfurt am Main 1996.
Kuhr, Rudolf. Was ist Kunst.
<http://www.humanistische-aktion.homepage.t-online.de/kunst.htm>
Schiller, Friedrich: Über die ästhetische Erziehung des
Menschen